

**SOLI
CRIS**

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

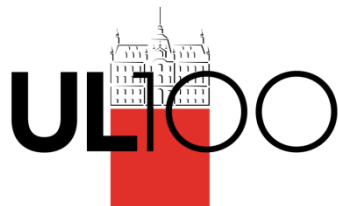
SOLIDARITY IN TIMES OF CRISIS

Solidarity and citizens involvement network for Crisis prevention and management of municipalities and regions in a volatile and dynamic Europe

PRIČAKOVANI UČINKI PODNEBNIH SPREMENB NA PREBIVALSTVO IN SEKTORJE NA NIVOJU LOKALNIH SKUPNOSTI

Univerza v Ljubljani

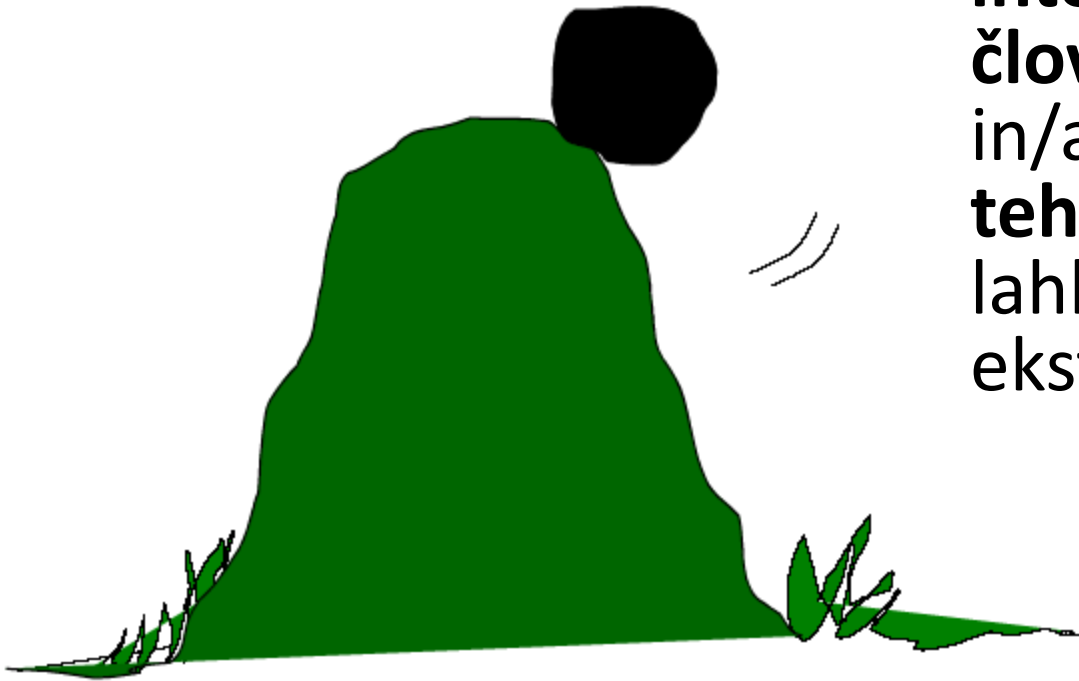
Barbara Čenčur Curk

Univerza v Ljubljani
Naravoslovnotehniška fakulteta
Oddelek za geologijo

NEVARNOST

ang. HAZARD

- fizični pojav ali stanje, ki ima potencial, da povzroči motnje ali poškodbe ljudi, njihove lastnine, njihovih storitev ali okolja
- Nevarnosti so rezultat **interakcije** med **človekovimi dejavnostmi** in/ali **naravnimi** in/ali **tehnološkimi procesi**, ki lahko povzročajo ekstremne dogodke

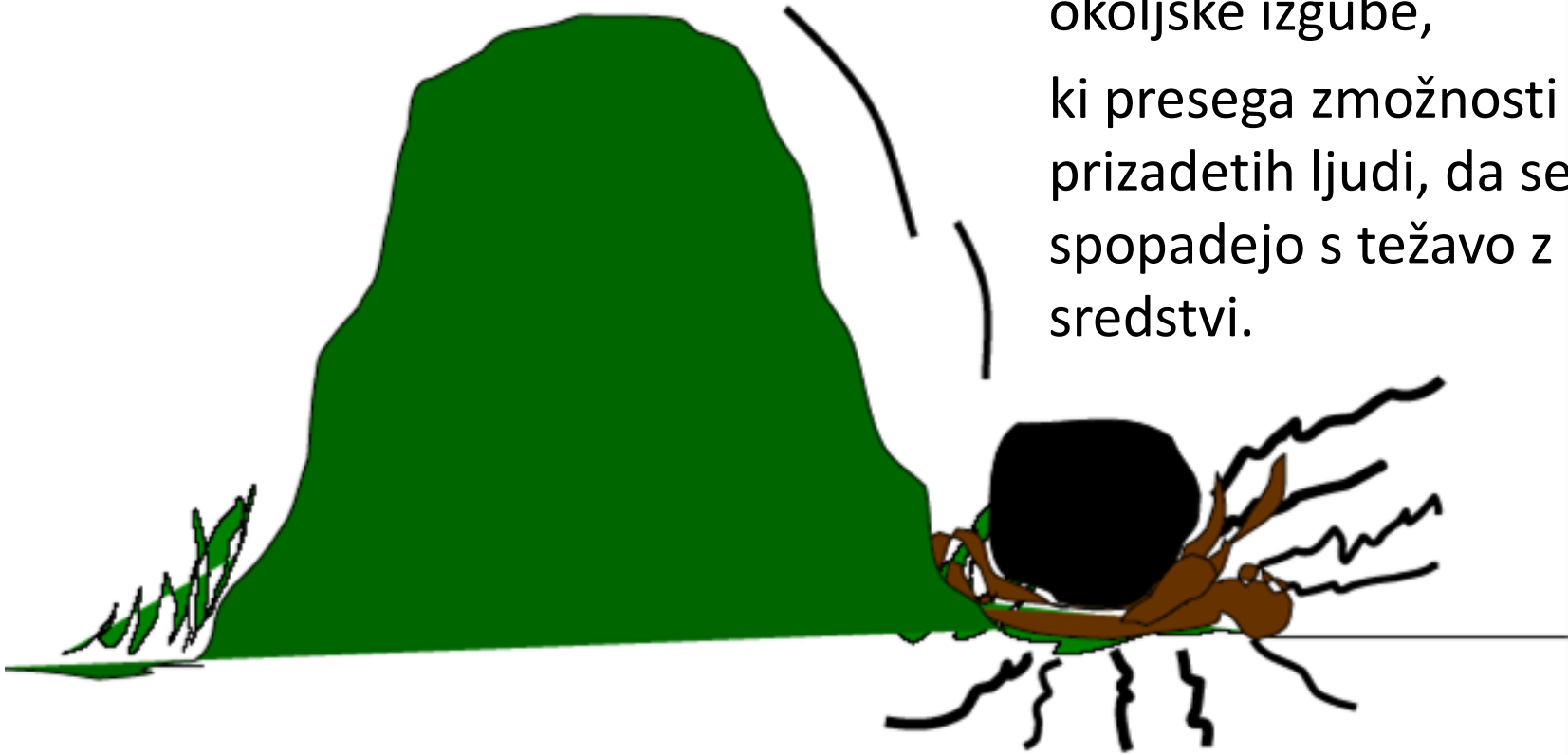

NESREČA / KATASTROFA

(eng. DISASTER)

Kadar hazard učinkuje na prebivalstvo

Resna motnja v delovanju družbe s povzročanjem človeške, materialne ali okoljske izgube, ki presega zmožnosti prizadetih ljudi, da se spopadejo s težavo z lastnimi sredstvi.

→ Dogodek, ki ga je povzročil človek ali narava, nenaden ali progresiven in povzroča obširne človeške, materialne ali okoljske izgube

TVEGANJE (risk)

Verjetnost, da je družbena struktura ali geografsko območje, skupnost poškodovano zaradi vpliva določenega hazarda, zaradi njihove narave, gradnje in bližine nevarnem območju.

verjetnost, da bo imel hazard učinek na prebivalstvo

Elementi tveganja (Elements at Risk)

- Osebe,
- zgradbe,
- pridelki in
- drugo kot npr. družbene
komponente, ki so izpostavljene
znani nevarnosti.

Ranljivost (Vulnerability)

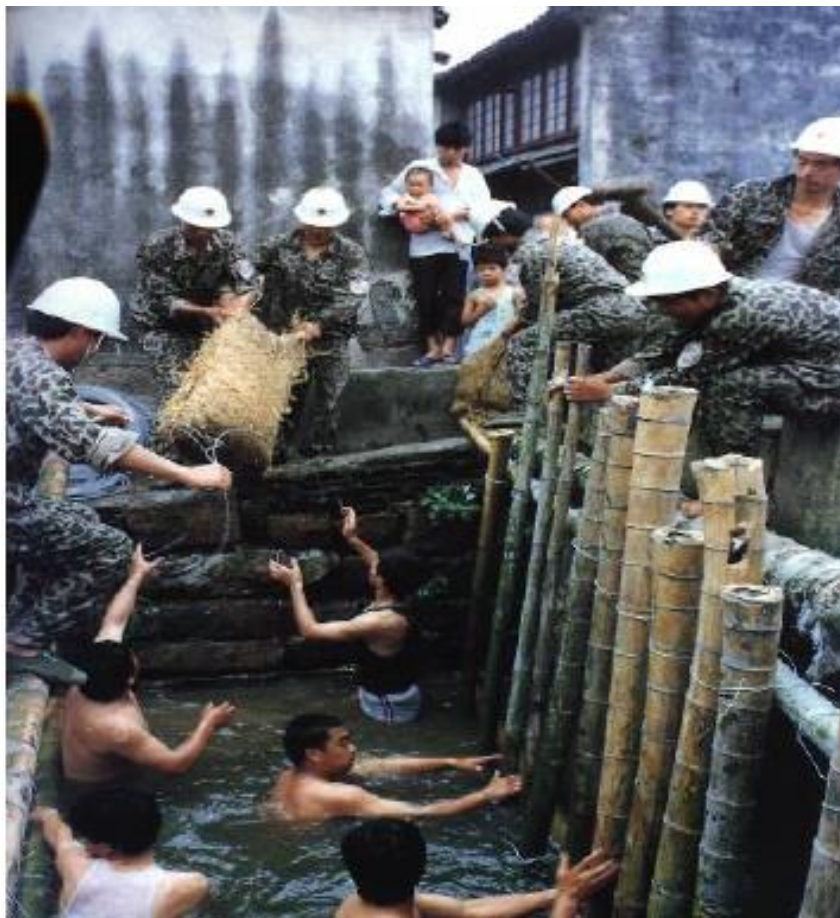

Je stanje, ki zmanjša sposobnost ljudi, da se

- pripravijo na,
 - zoperstavijo ali
 - odzovejo
- na nevarnost.

Dovzetnost prebivalstva do škode, ki jo povzroči hazard.

Zmožnost (Capacity)

So tisti pozitivni pogoj ali zmožnosti, ki povečujejo sposobnost skupnosti, da se spopada z nevarnostmi.

Rehabilitacija (Rehabilitation)

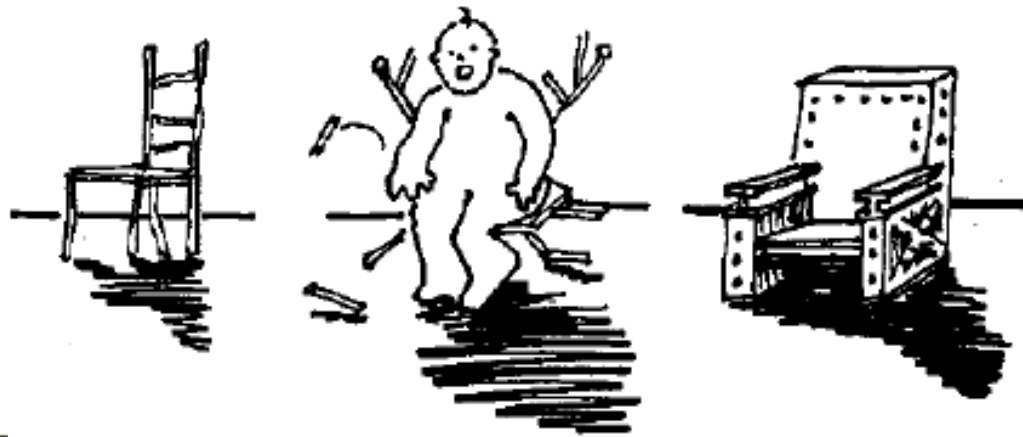
Intervencijski ukrepi

Ukrepi, sprejeti v obdobju po nesreči za:

- pomoč žrtvam, da popravijo svoje domove;
- ponovno vzpostavitev osnovnih storitev;
- oživitev ključne gospodarske in družbene dejavnosti

Obnova (Reconstruction)

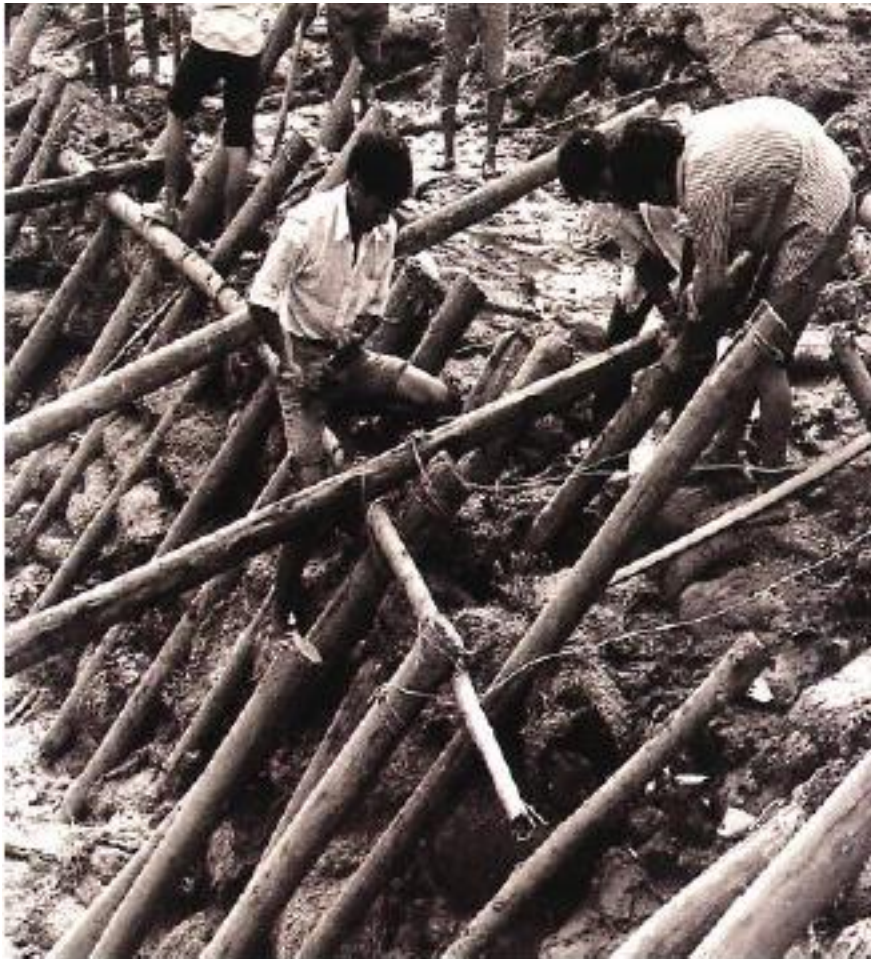
Trajni ukrepi za popravilo ali zamenjavo poškodovanih bivališč in infrastrukture ter vzpostavitev gospodarstva.

Preprečevanje (Prevention)

Ukrepi, sprejeti za preprečitev pojava katastrofe, če je to mogoče (preprečujejo nevarnost, tako da nima nobenih škodljivih učinkov).

Ublažitev (Mitigation)

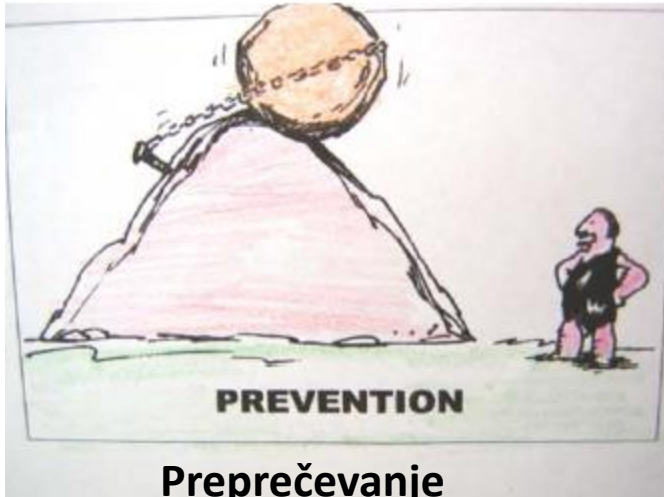

Ukrepi, sprejeti pred vplivom nesreče za ublažitev njenih posledic (včasih navedena tudi kot strukturni in nestrukturni ukrepi).

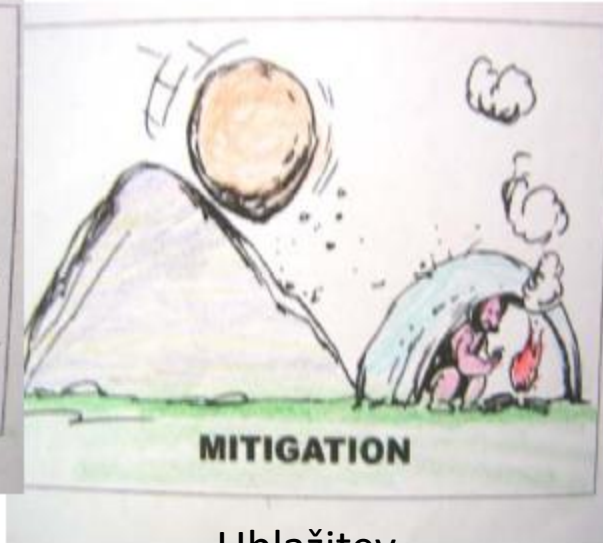
Pripravljenost (Preparedness)

Ukrepi, sprejeti v pričakovanju nesreče, da se zagotovi vzpostavitev ustreznih in učinkovitih dejanj pri odpravljanju posledic.

Preprečevanje

Ublažitev

Pripravljenost

TVEGANJE

- verjetnost, da bo imel hazard učinek na prebivalstvo

RANLJIVOST

- dovzetnost prebivalstva do škode, ki jo povzroči hazard

Hazard

X

Ranljivost (V)

=

Riziko katastrofe

kapaciteta
kosaanja s
hazardom
(C)

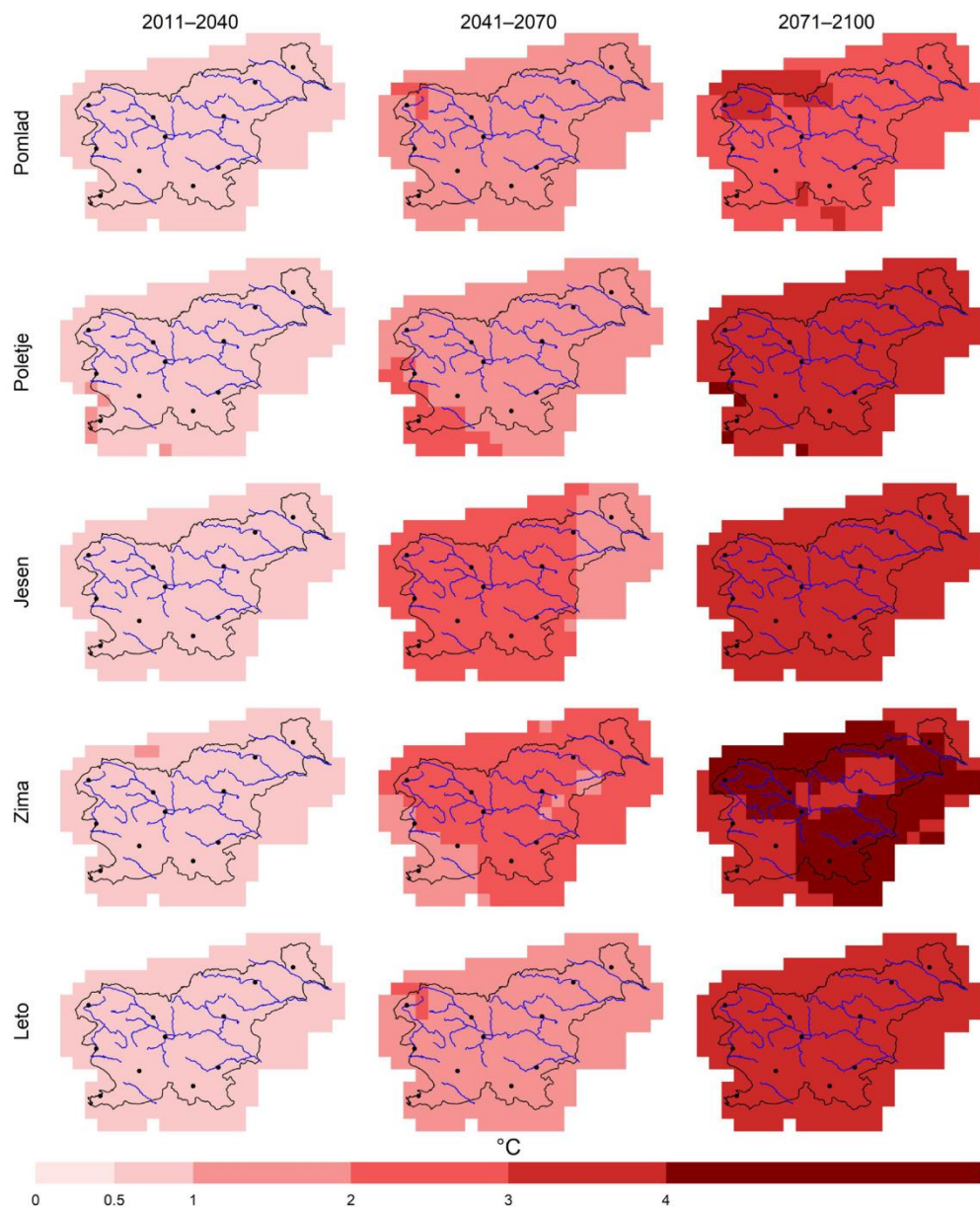
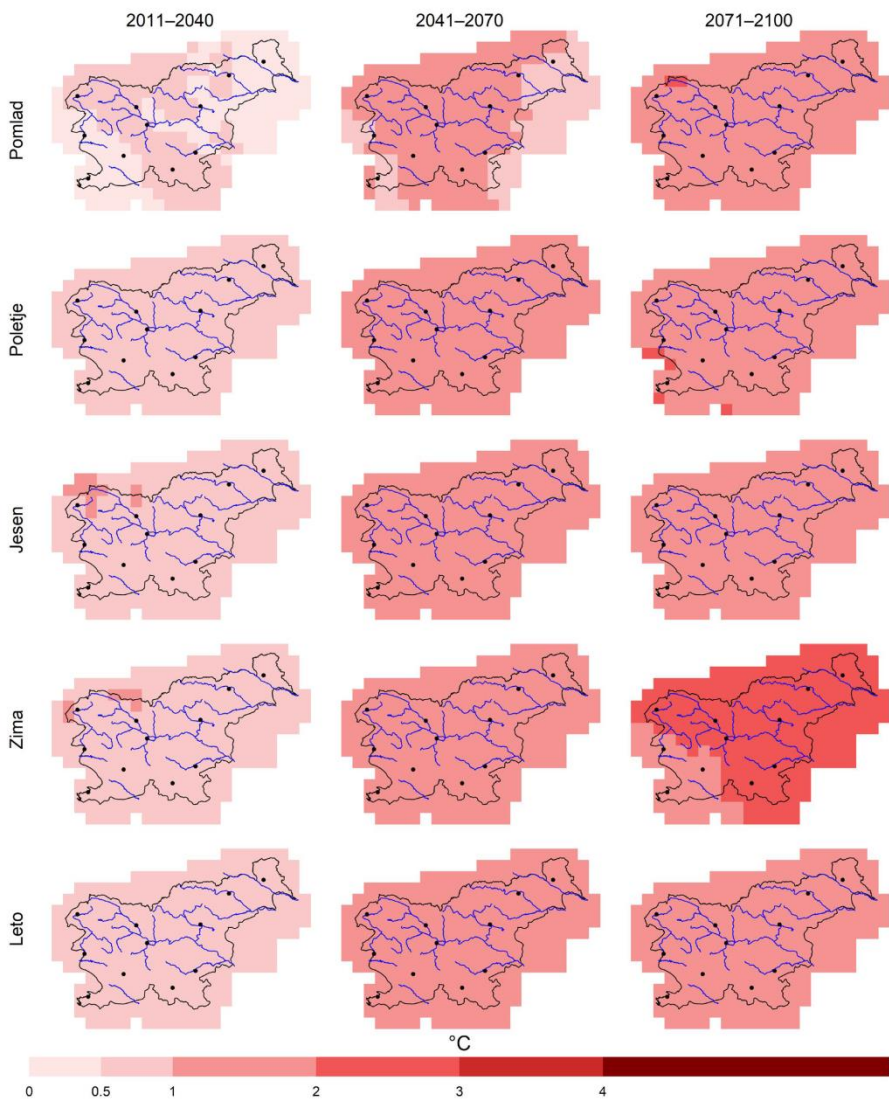

riziko katastrofe narašča

- z naraščanjem frekvence ali
- resnosti hazarda

PODNEBNE SPREMEMBE

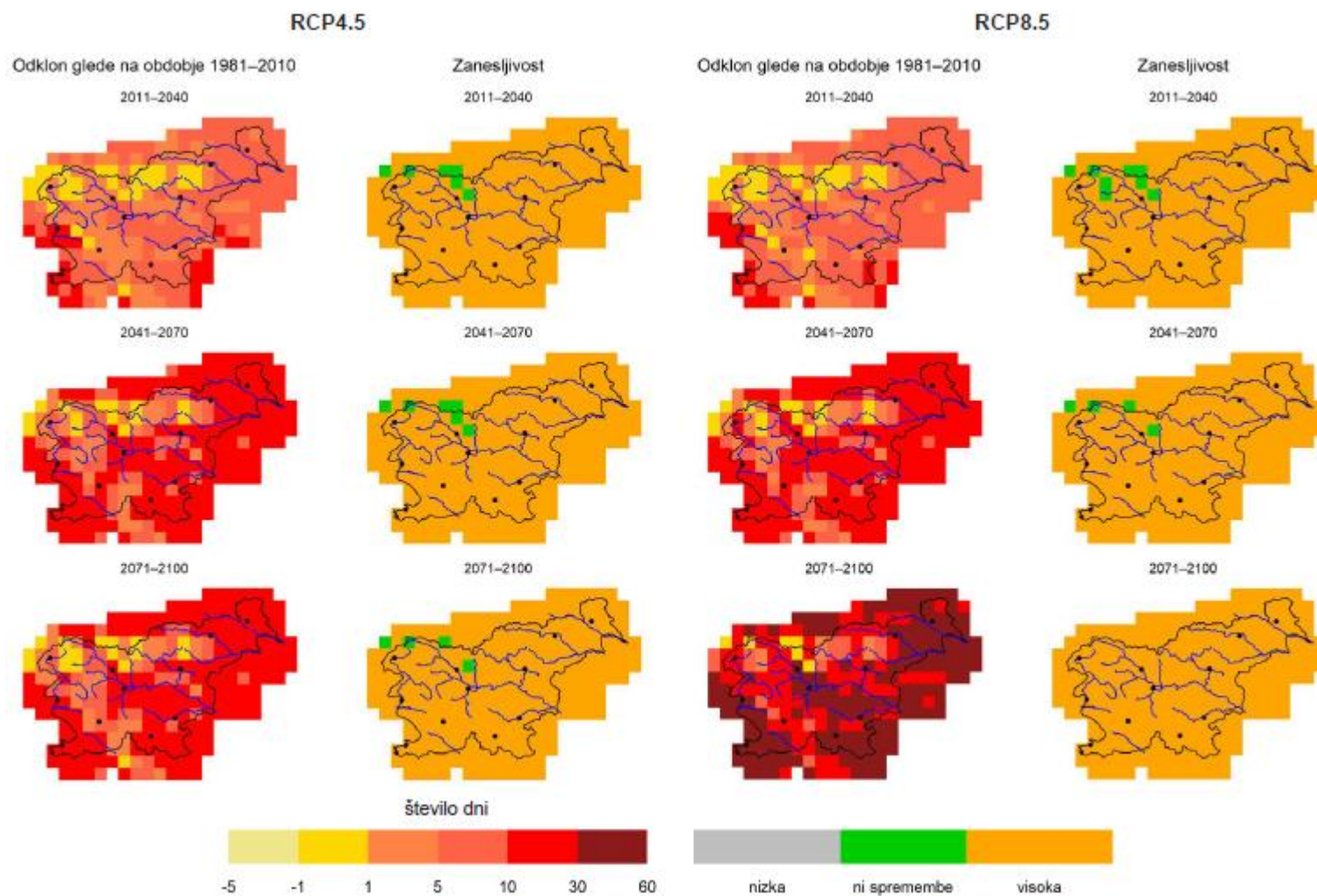
Sprememba povprečne temperature zraka po meteoroloških letnih časih in za celo leto v treh projekcijskih obdobjih glede na obdobje 1981–2010

Ocena podnebnih sprememb v Sloveniji do konca 21. stoletja; Sintezno poročilo – prvi del; ARSO, 2018

PODNEBNE SPREMEMBE

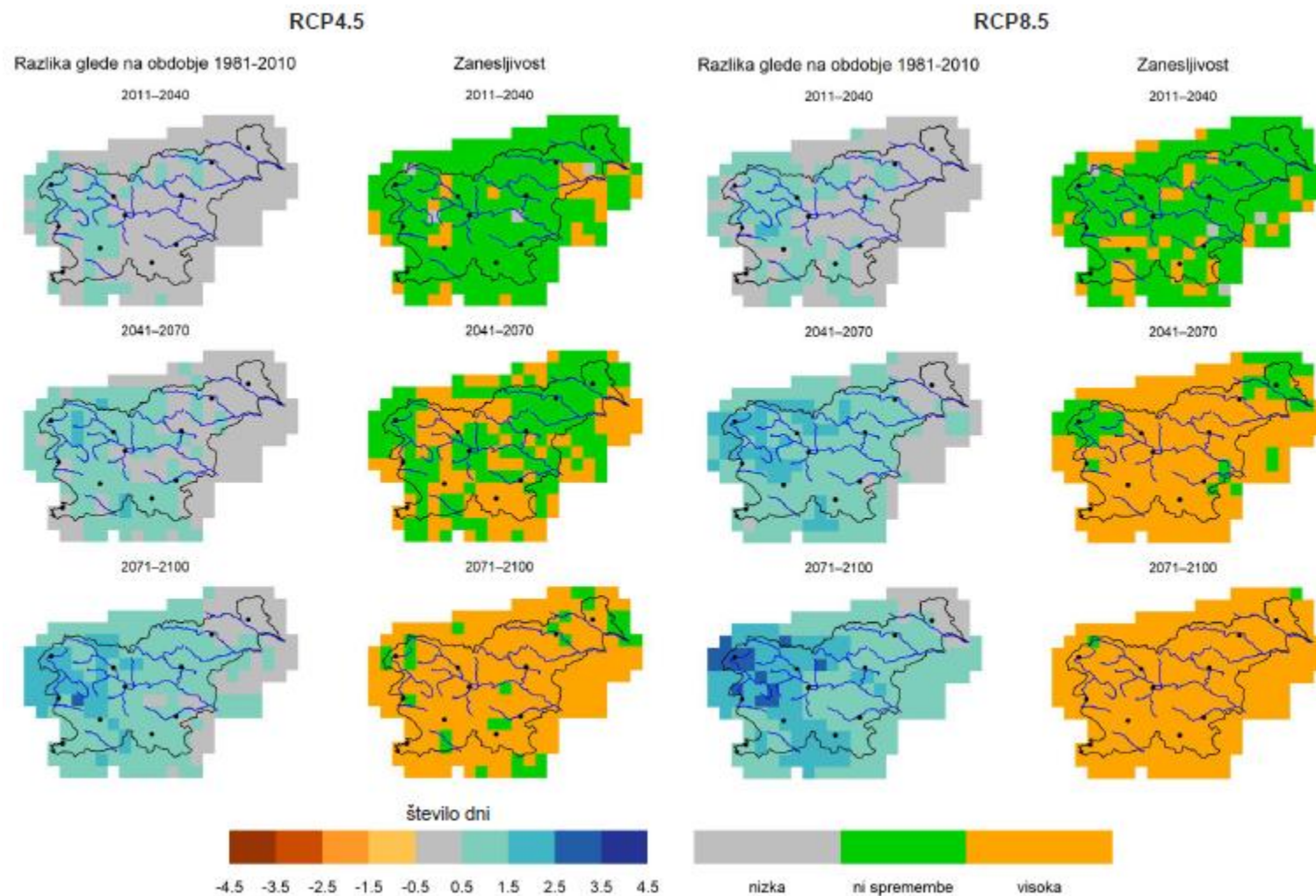
Sprememba povprečnega števila vročih dni na leto v treh projekcijskih obdobjih glede na obdobje 1981–2010 in pripadajoča zanesljivost spremembe za scenarija izpustov RCP4.5 in RCP8.5

PODNEBNE SPREMEMBE

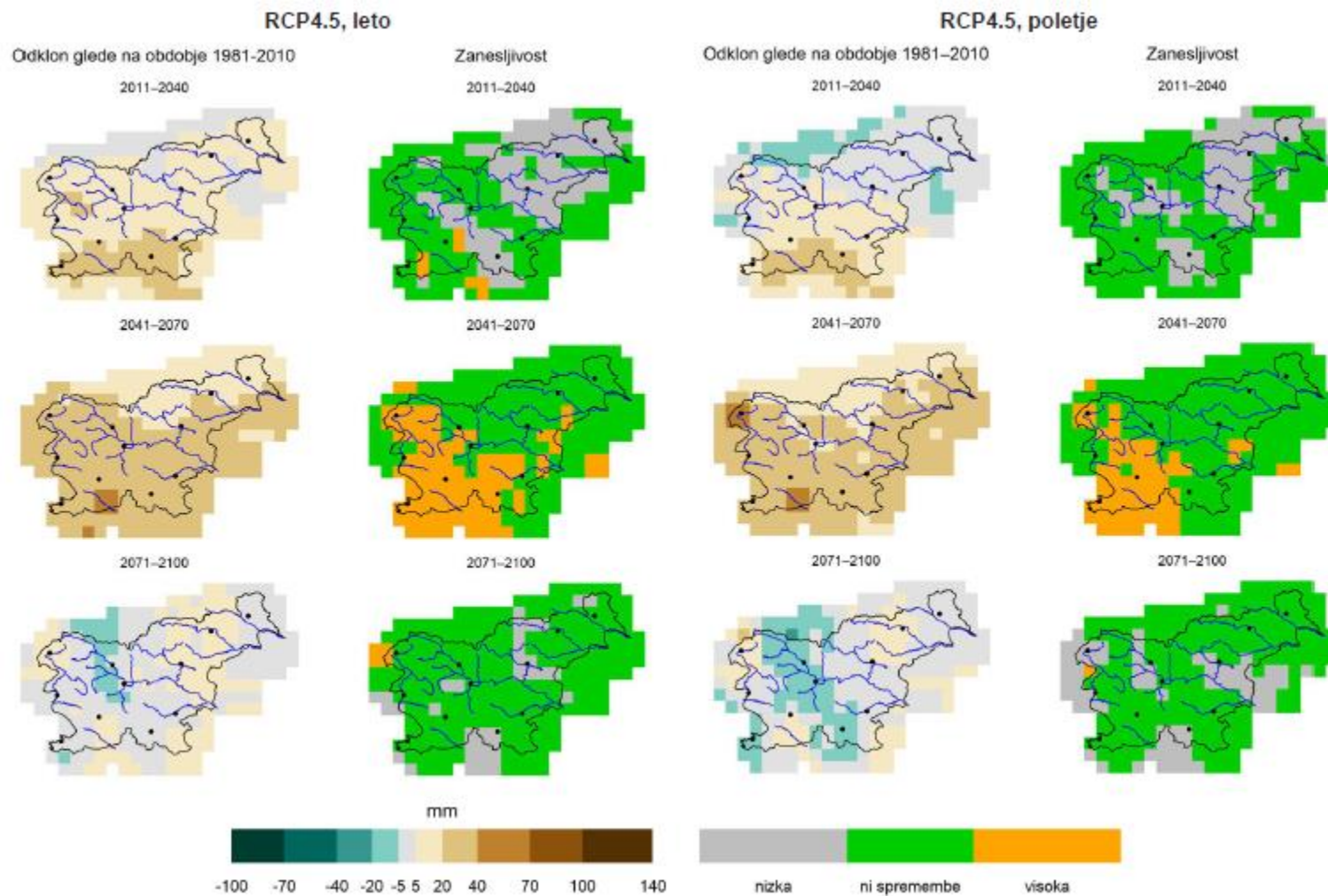
intenzivni padavinski dogodki

Sprememba povprečnega števila dni na leto z več kot 50 mm padavin v treh projekcijskih obdobjih glede na primerjalno obdobje 1981–2010 in zanesljivost spremembe za scenarija RCP4.5 in RCP8.5

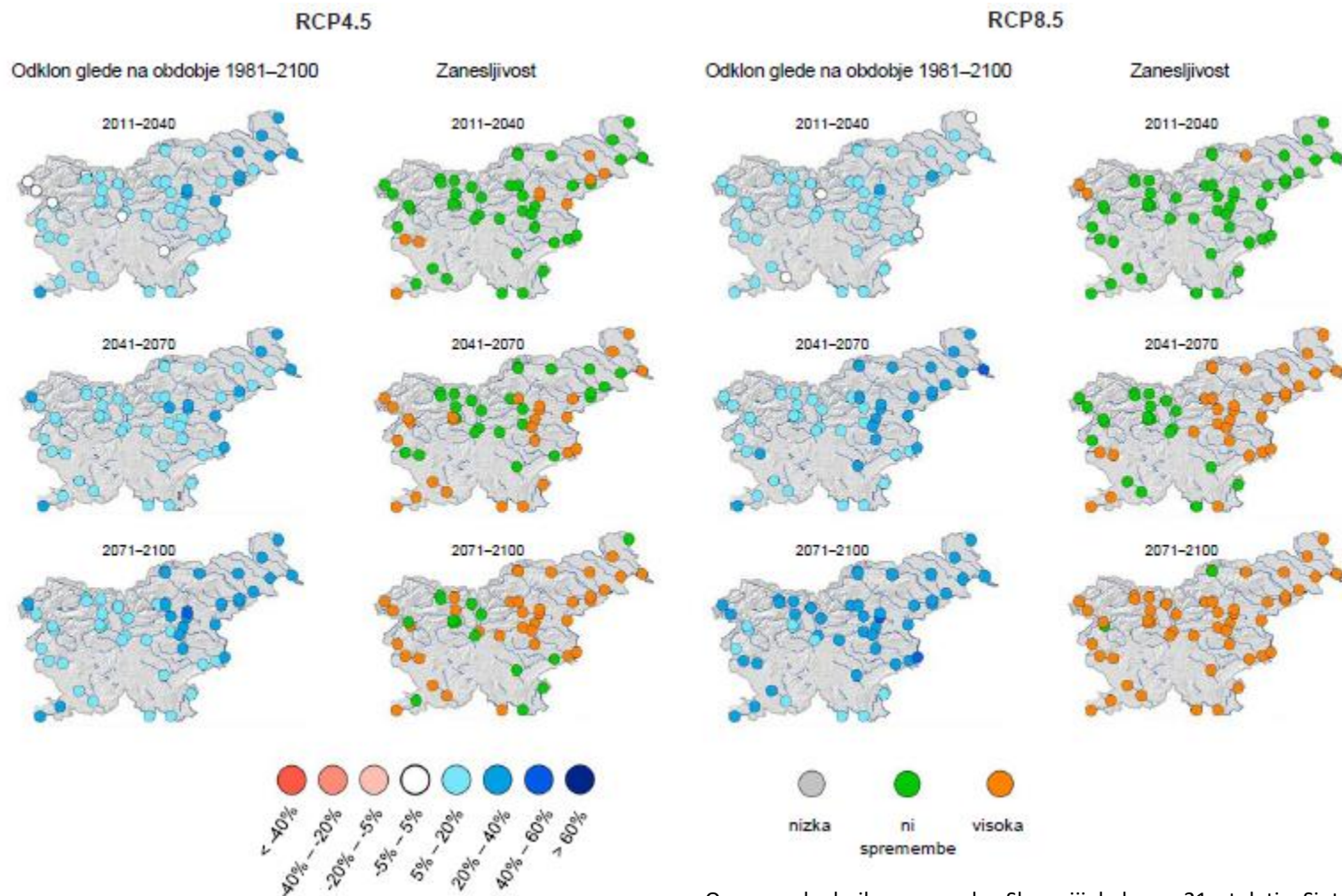
PODNEBNE SPREMEMBE

Sprememba v povprečnem največjem vodnem primanjkljaju v treh projekcijskih obdobjih glede na obdobje 1981–2010 na letni ravni in poleti ter pripadajoča zanesljivost spremembe za scenarij RCP4.5

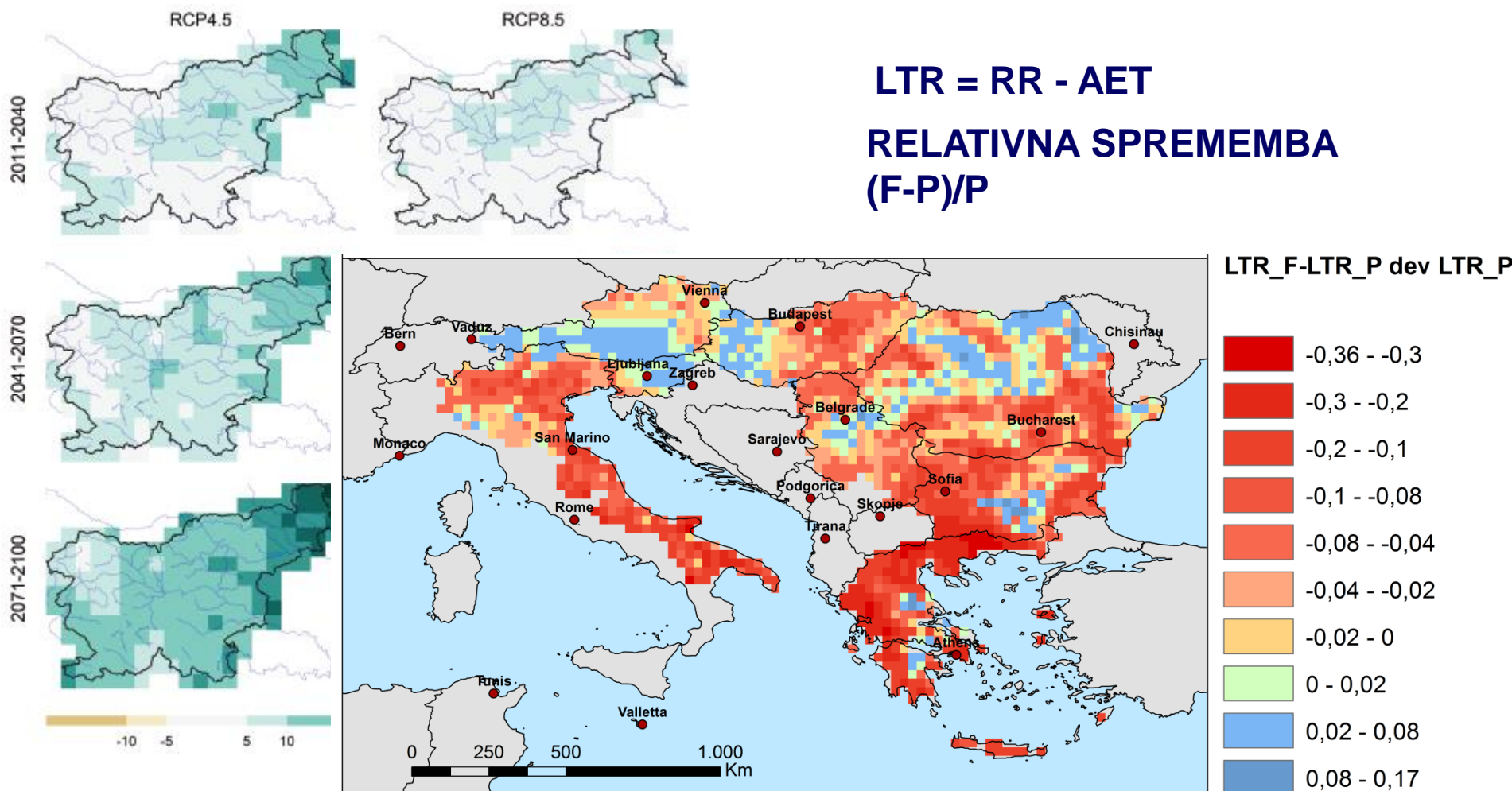
PODNEBNE SPREMEMBE

Relativna sprememba velikih pretokov (srednjih letnih konic) v treh projekcijskih obdobjih glede na obdobje 1981–2010 in pripadajoča zanesljivost spremembe za scenarija RCP4.5 in RCP8.5

PODNEBNE SPREMEMBE

Spremembe povprečnega letnega napajanja podzemne vode za tri projekcijska obdobja in dva scenarija izpustov RCP4.5 in RCP8.5 glede na primerjalno obdobje 1981–2010

Remark: Total runoff is calculated on a 25 km grid scale without considering inflow and outflow. AET was assessed applying the Budyko approach on a 25 km grid utilizing long term annual values of precipitation and potential evapotranspiration.

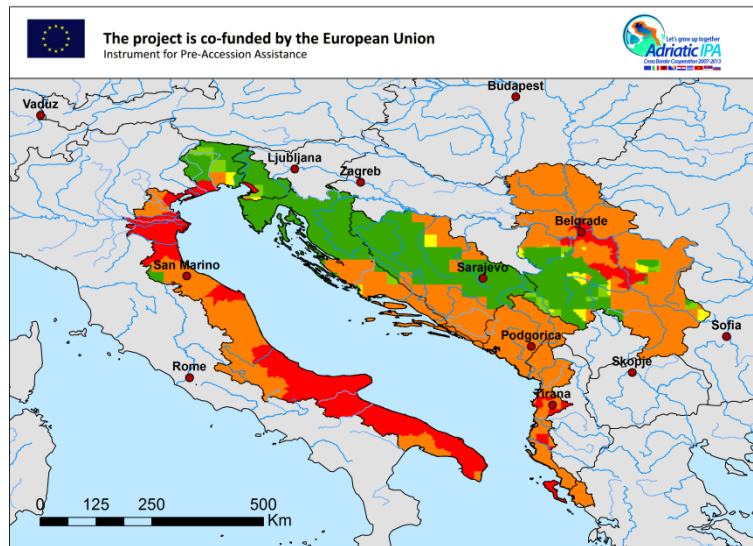
OSKRBA S PITNO VODO

Količina pitne vode:

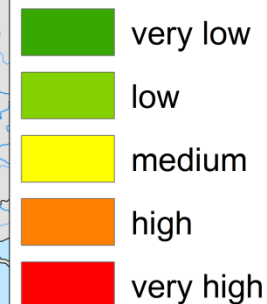
- Manjše napajanje
- Večja poraba vode

Kakovost pitne vode:

- Sprememba rabe prostora

LWEI_ASW_F

IDENTIFIKACIJA SPREMEMB IN VPLIVOV

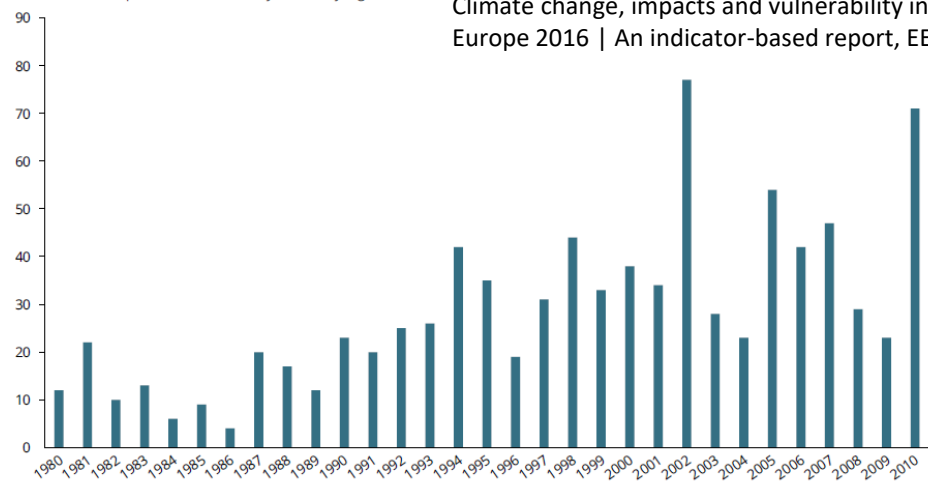
GONILNA SILA	VPLIV - POPLAVE	VPLIV - SUŠA	UKREP
Vodni viri	Kemijsko in mikrobiološko onesnaženje	Pomanjkanje vode Rast alg v rezervoarjih	Večnamenski zadrževalniki Umetno bogatenje podzemne vode
Viri pitne vode	Mikrobiološko onesnaženje	Pomanjkanje pitne vode	Čiščenje (obdelava) vode
Oskrba s pitno vodo	Erozija/plazovi Poplavljanje infrastrukture	Akumulacija sedimentov	Preprečevanje vdora vode v zajetje/vrtino (poklopci)

POPLAVE, ODVAJANJE PADAVINSKE VODE

Number of flood phenomena in severity class 'very high'

Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2016 | An indicator-based report, EEA

IDENTIFIKACIJA SPREMEMB IN VPLIVOV

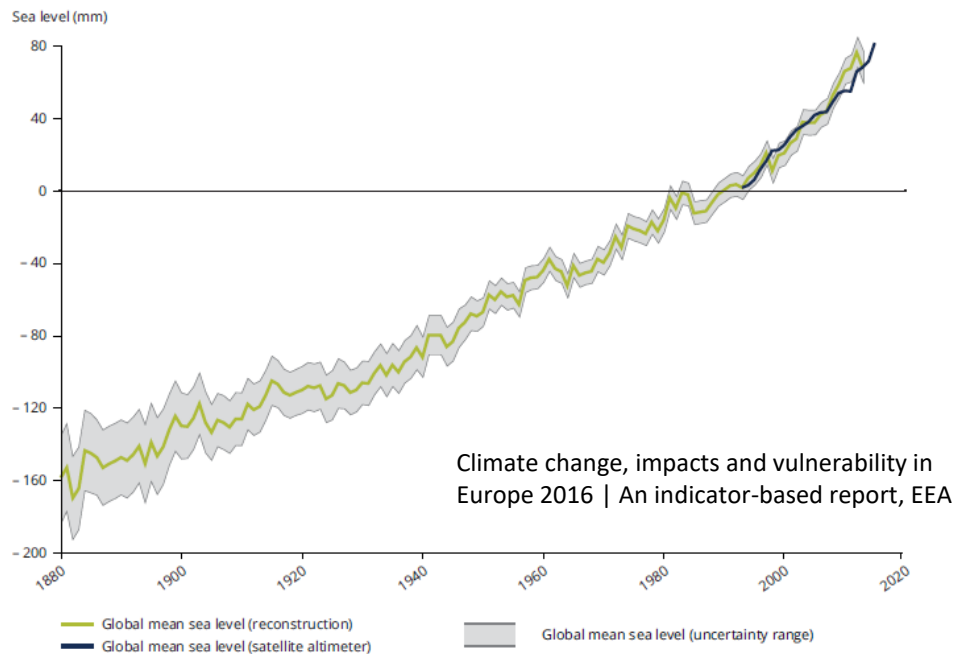
GONILNA SILA	VPLIV	UKREP
Ekstremni padavinski dogodki	Poplavljanje vodotokov	Strukturni in bestrukturni ukrepi za zaščito pred poplavami
	Erozija, plazenje	Zavarovanje brežin
	Poplavljanje kanalizacije, odvodnja meteorne vode	Ločen sistem odvajanja meteorne vode, dimenzioniranje, zadrževanje vode

MORJE

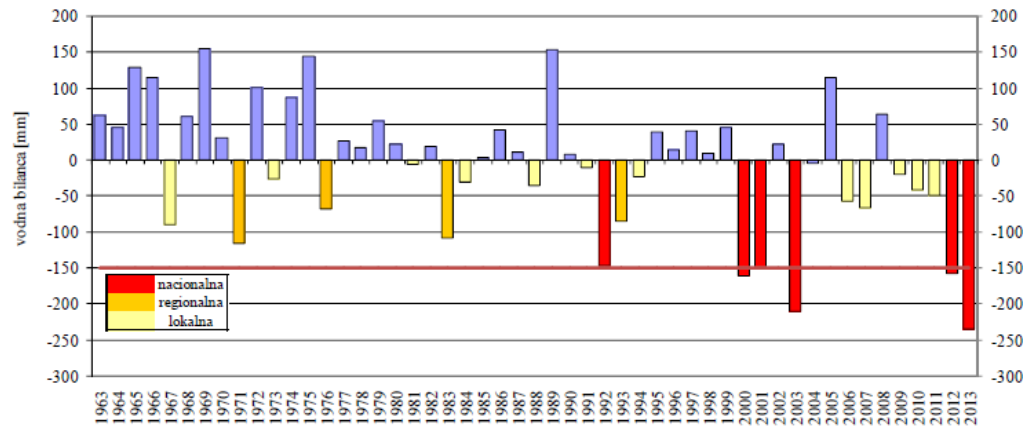
Figure 4.7 Observed change in global mean sea level

IDENTIFIKACIJA SPREMEMB IN VPLIVOV

GONILNA SILA	VPLIV	UKREP
Dvigovanje gladine morja	Poplavljanje erozija obale	Valobrani Zaščita obale

KMETIJSTVO

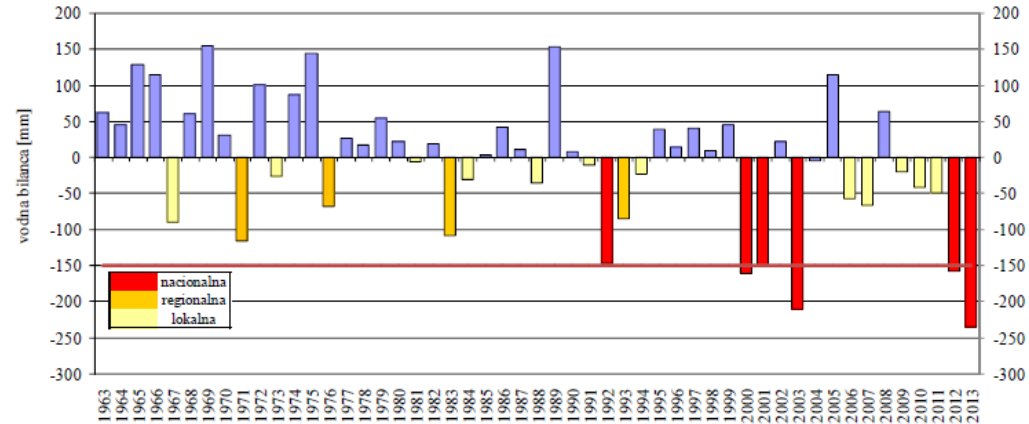

IDENTIFIKACIJA SPREMEMB IN VPLIVOV

GONILNA SILA	VPLIV	UKREP
Suša	Pomanjkanje vode	Kapljično namakanje Večnamenski zadrževalniki Sprememba kulture
Toča	Škoda na pridelku	Mreže proti toči
Veter	Odnašanje tal	Zelen protivetrni pas
	Poljedelstvo – izpusti CO ₂	dobre kmetijske prakse pri gnojenju, kolobar z večjim deležem metuljnic
Vročinski stres	Živinoreja – izpusti CO ₂	povečanje koncentracije energije v obrokih, skladišča gnojevke

GOZD, KOPENSKI EKOSISTEMI

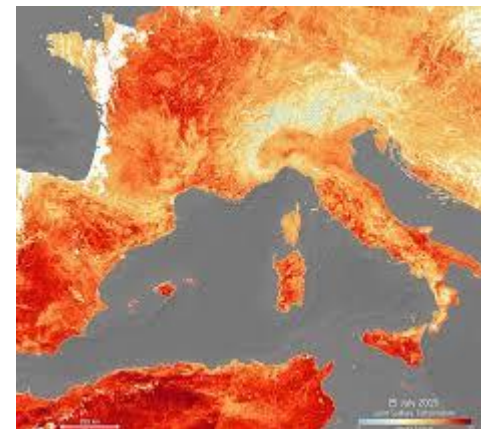
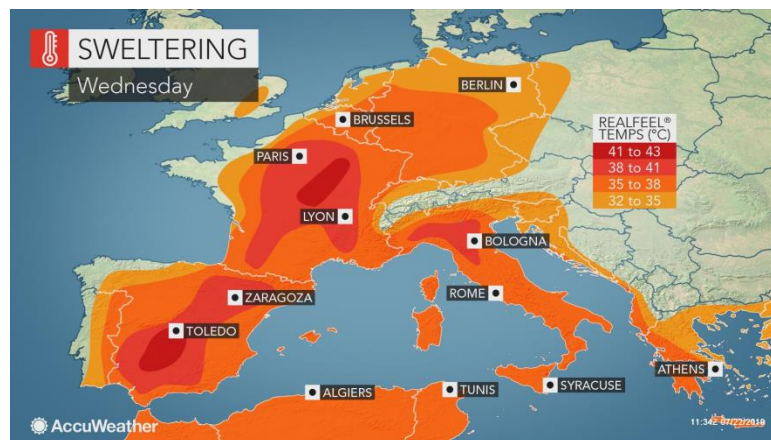

IDENTIFIKACIJA SPREMEMB IN VPLIVOV

GONILNA SILA	VPLIV
Suša	Gozdni požari
Žledolom	Lom dreves
veter	vetrolom
Višanje T	Sprememba gozdnega sestava
Višanje T	Napadi škodljivcev

TURIZEM

IDENTIFIKACIJA SPREMEMB IN VPLIVOV

GONILNA SILA	VPLIV	UKREP
Suša	Pomanjkanje pitne vode	Dodatni viri pitne vode v sezoni, umetno bogatenje, zadrževalniki
Visoke T poleti	Neugodna klima za turizem	Zelene površine
Rast T pozimi	Manj snega in vpliv na obratovanje smučišč	Zasneževanje, preusmeritev v druge dejavnosti

Figure 5.5 Impact pathways of climate change on human health

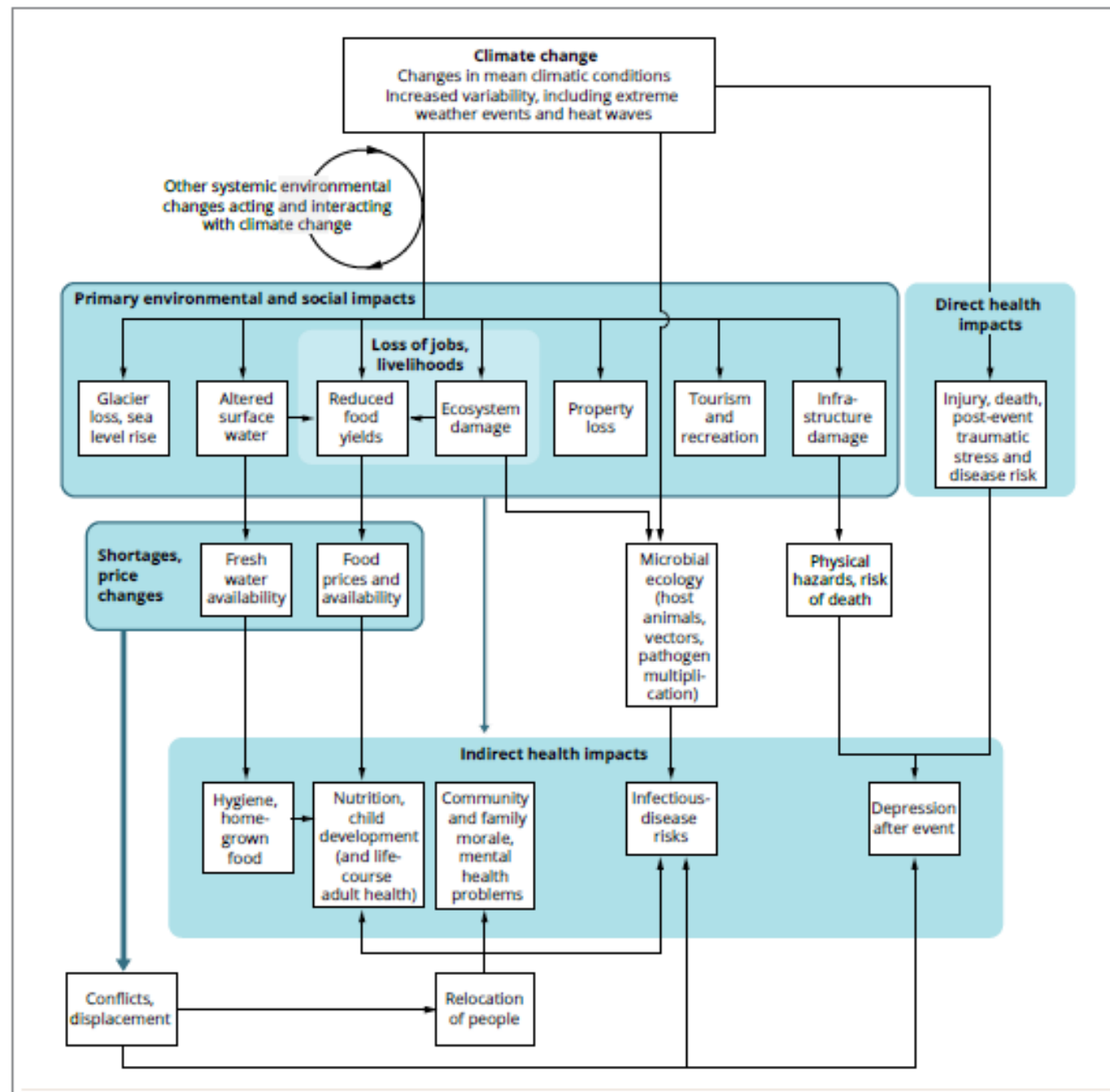
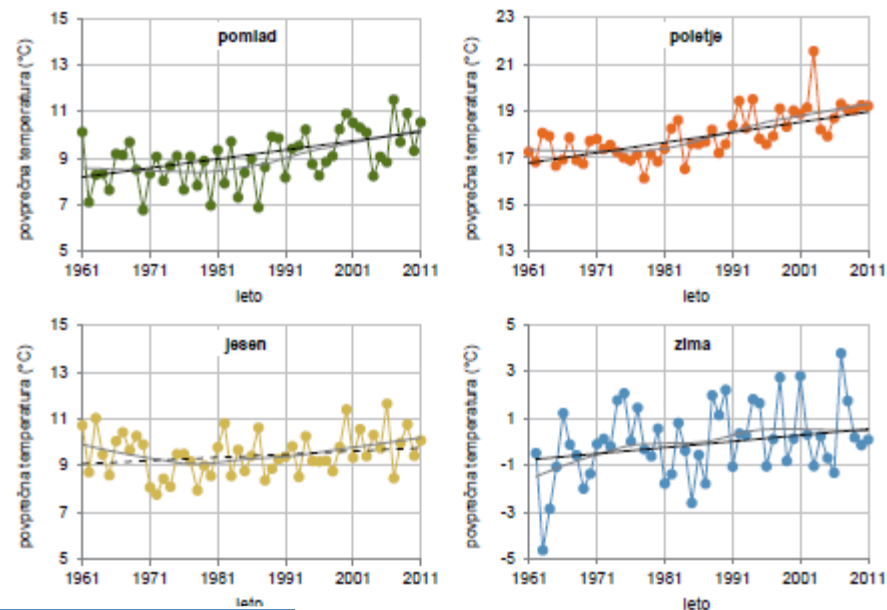

Table 5.2 Number of people killed per million due to extreme weather events, by European sub-regions for the period 1991–2015

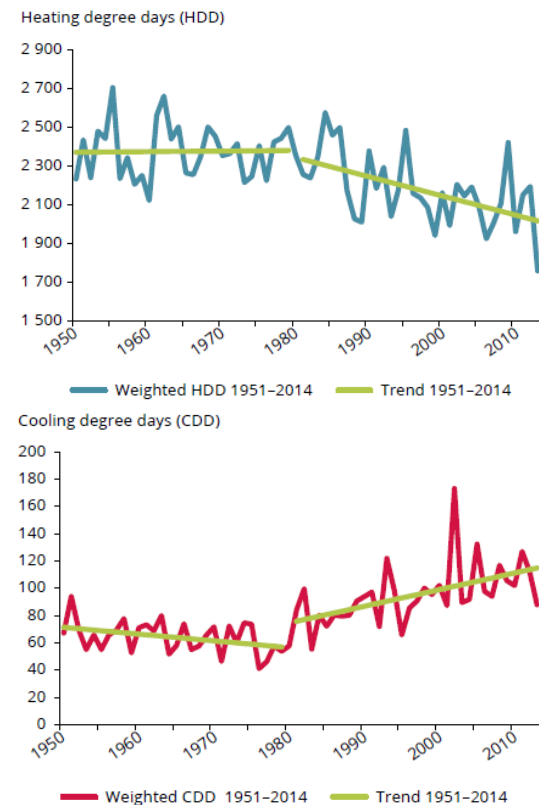
	Flood and wet mass movement ^(a)	Cold event	Heat wave	Storm	Wildfire
Eastern Europe	8.57	28.27	11.39	1.73	0.54
Northern Europe	0.99	1.67	11.17	2.48	0.01
Southern Europe	6.75	0.92	177.98	1.19	0.97
Western Europe	2.09	0.89	191.58	2.79	0.04
Total	4.64	5.31	128.98	1.99	0.46

ENERGETIKA

IDENTIFIKACIJA SPREMEMB IN VPLIVOV

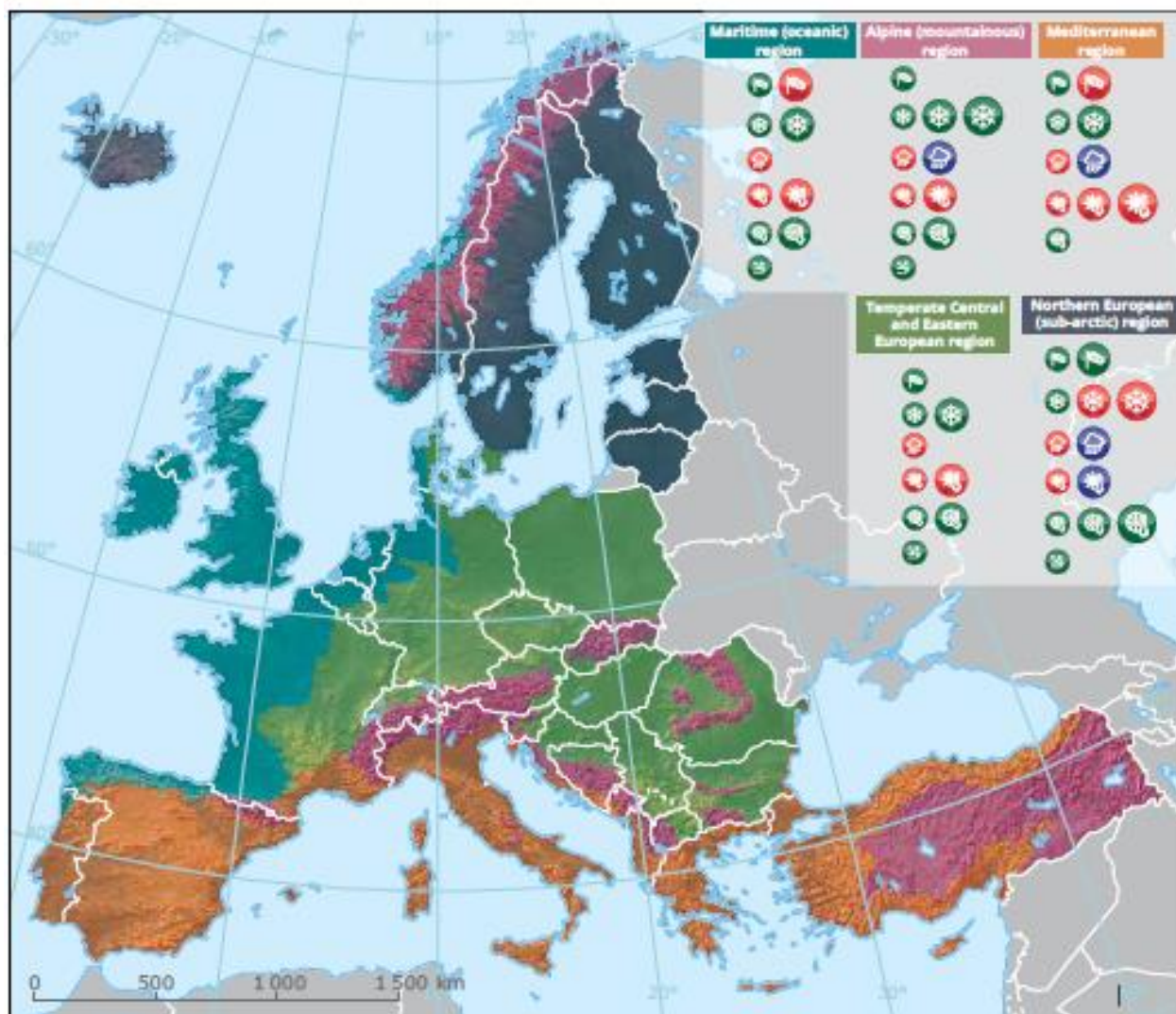
GONILNA SILA	VPLIV	UKREP
Suša	Premalo vode, zagotavljanje Qekol.	Zagotavljanje vode za hlajenje
Rast T	višanje T vodotoka	
Suša	Premalo vode, zagotavljanje Qekol.	Nadomeščanje HE z drugimi energetskeimi viri v času suše
Rast T	Mile zime, zmanjšana potreba po ogrevanju Vroča poletja – potreba po ohlajanju	Zelene površine

TRANSPORT

Map 5.20

Projected changes in the frequency of adverse weather events relevant for transport across Europe

Projected changes in the frequency of adverse weather events relevant for transport across Europe

Expected mean changes by the 2050s

- Increasing
- Decreasing
- No trend

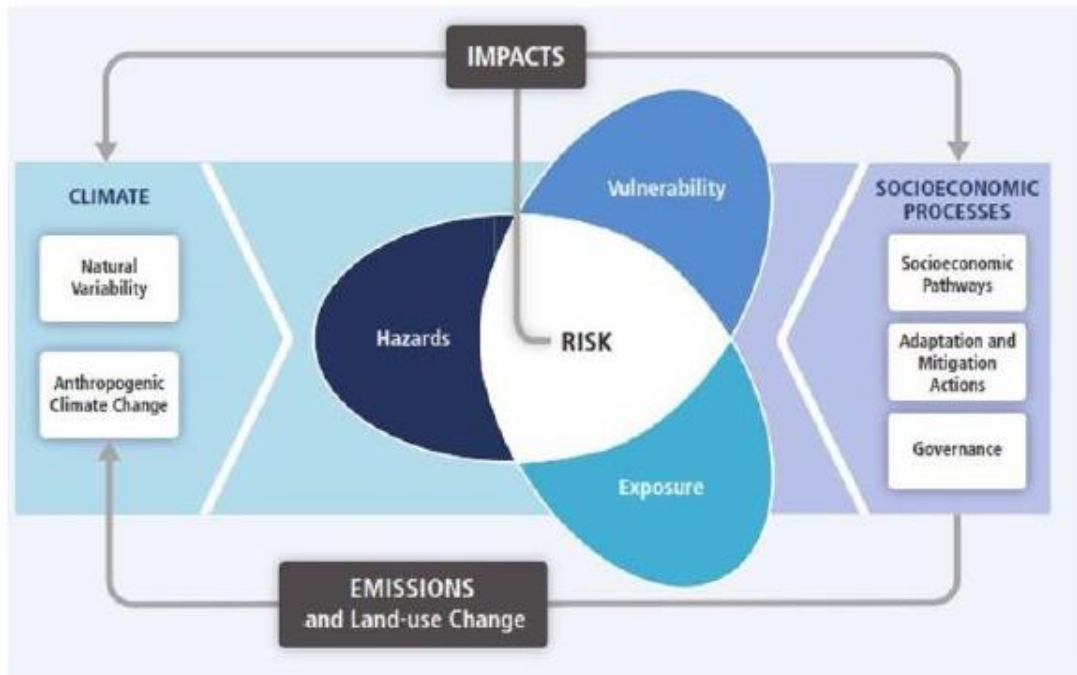
Ranking

- 1st threshold
- 2nd threshold
- 3rd threshold

Phenomena

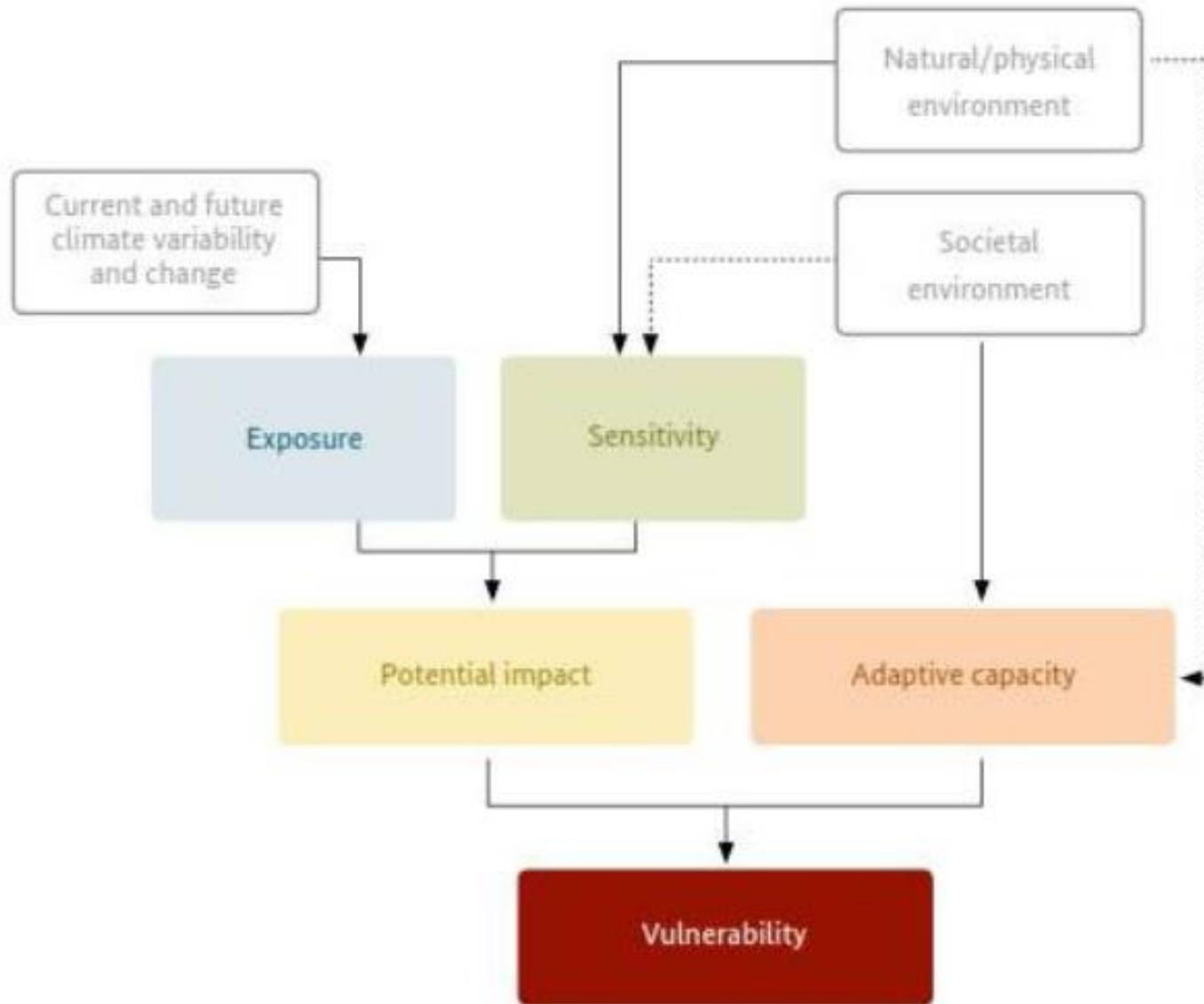
- 🌪️ Wind
- 🔥 Heat waves
- ❄️ Snow
- ☁️ Heavy precipitation
- ❄️ Cold spells
- ❄️ Blizzards

Figure 6. Different climate change risk frameworks

Sources: on the left, IPCC (2014); on the right, UCCRN (2011)

Figure 7. Vulnerability assessment framework

Source: GIZ, 2014